#02 | Aug 13, 2020

In The Loop

Qoraalka Codadka Qaxotiga

Qoraalka Codadka Qaxootiga waxaa loogu talagalay soo bandhigada dhibaatooyinka heysto bulshada Qaxootiga ah iyo waliba bulshada martida looyahay oo ku nool Dadaab iyo xaal u helidooda. Wargeyskan waxaan kuso bandhigaayna walaca bulshada iyo su'aalo la weydiiyay hayadaha samafalka ee xeryahha qaxootiga dhaadhaab.

Mawduuc: Saamaynta Xiritaanka Iskuullada Waxbarashada Gabdhaha ee Xerada Qaxootiga Dhadhaab

Sual: Waxaa jira xaalado/mar xaalado gabdhaha lagu siinayo shaqooyin inay ka shaqeeyaan Nairobi. Sidee tan loola socon karaa wakaaladaha waaxda waxbarashada oo ay wax uga qaban karaan?

U ololeeyaha waxbarashada, xerada Xagardheer.

Jawaabta Hay'ada LWF: Arrinta gabdhaha u safraya Nairobi wey jirta. Qaarkood wey cararaan, safarradoodana lama oga xita qoysaskooda lamasocdaan. Annaga oo ah kaalmada tageero nafsaani, waxaan inta badan qabannaa shirarka gabdhaha iyo barnaamijyada hagida halkaas oo aan iskudayno in aan gabdhaha ka dhigno koox koox si aan ugala hadalno caqabadaha haysto, sidaas darteedna aan abuureynonidaamka taageerada iyo latalinta. Tani waa arin aad u weyn oo xasaasi ah oo u baahan iskaashi ka yimaada dhammaan ka hawlgalayaasha ka hawl gala waxbarashada ama ilaalinta.

Sual: Sidee ayey wakaaladaha ula macaamilaan guurka ilmaha, ma waxay la shaqeeyaan Khadiga? Haddaysan ahayn, sabaab? maxaa yeelay xafiiska Khadiga ayaa kormeera guurka?

Hogaanka dhalinyarada, Xerada Xagardheer

Jawaabta Hay'ada LWF: Haa, qaadiga ayaa qabto guur kasta oo ka dhaca xerada. Waxaa jira dhaqammo dhaqameed, iyo dhaqan diimeed. Diinta islaamka, waxa kaliya ee go'aaminaya ee dadka lagu guursan karo waa in gabadhu da 'weyn tahay oo ay guursaneyso, iyo in ninka ninkeeda daryeeli karo. Tani waa caqabad weyn, oo ka badan dhinaca dhaqanka. Si taas looga gudbo, waxaan u baahan nahay inaan abuurno wacyigelin isla markaana bulshada la wacyi galiyo. Uma baahnin inaan ka daalno illaa aan ka gaarno isbeddel dhameedka. Waxaan tartan culus la ka leenahay arintan. Mar alla markii kiis la soo sheego, waan daba soconaa si aan ugu adeegno caddaaladda dhibanayaasha. Marxaladda ugu dambaysa, waalidku way ka noqdeen dacwadda oo mararka qaar xitaa waxay ay dhahaan ma xasuusto bayaanka, ayey sameeyeen. Waa caqabad dhab ah oo ka timaadda dhammaan wada-hawlgalayaasha ilaalinta. Si kastaba ha noqotee, kama daali doono.

Sual: Waxaa jiraa dhaqan ah in gabdhaha lagu guursado ayago yar si loo ilaaliyo sharafta qoyska maxey ururada sameyn karaan ciribtirka dhaqankaas?

Gudoomiyaha, Dhallinyarada Xagardheer

Jawaabta Hay'ada LWF: Arrinta gabdhaha ka tagayya dugsiga waa mid adag. LWF oo ah bixiyaha waxbarashadu wuxu leeyahay. Wey xadidantahay kontaroolada ardayda markay guriga joogaan. Masuuliyadda gabdhahas ayaa hadda ku jirta gacanta waalidkooda In badan aan isku dubbaridnay barnaamijyo carruurta ka dhigaya inay guriga ku mashquuliyaan, wax badan ayaa ku xiran waalidiinta caruurta.

Sual: Isticmaalka maandooriyaha ee gabdhaha da'da yar; sidey ururadda u xakameyn karaan halistaan?

Dhaqdhaqaaqaha waxbarashada, xerada Xagardheer

Jawaabta Hay'ada LWF: Dhibaatooyinka maandooriyaha ee xerooyinka ayaa jiro. Waa arin soo ifbaxday in badan inta lagu gudajiro shirarka ilaalinta caruurta. Waxaan aasaasnay koox hawleed si aan u ogaano sida carruurta ku nool xeryaha ay u helaan daroogo, yaa iibiya, iyo halka ay ka qaataan daroogada. Mar haddii xogtaan la uruurinayo, waxaan u qaabeyn karnaa jawaab wax ku ool ah.

Si joogto ah gacmaha ugu dhaqo biyo socdo iyo saabuun

Xiro maaskaro ama afduubka loo yaqaano facemask

Aad ha ugu dhawaan qofka kale waxaadna u jirtaa ugu yaraan hal miitir

Gurigaaga joog oo ha ka soo bixin hadii dan muhiim ah aadan lahayn

Hadii aad isku aragto astaamaha la midka ah hergabka sida qandhada, qufac, neefsashada oo ku dhibto isbitaal tag

Sual: FilmAid waxay sameyn jirtay filim ku saabsan dhiirigelinta gabdhaha inay joogaan dugsiga oo ay wax bartaan? Tani weli maka jirtaa mise Koronavirus ayaa saameyn ku yeeshay?

Dhallinyarada, Xerada Dhagaxley

Jawaabta Hay'ada FILM AID: Waqtiga xaadirkan, waxa aan qabanno waxaa lagu magacaabaa shabakad ku saleysan qaybinta filimada ee salka ku haysa. Waxaan u beddelaa filinka qaab digital ah oo mobile yadda lagu isticmali karo. Waxaan kula wadaagnaa kooxaha WhatsApp si aan ugala hadalno qaab dhismeedka bulshada. Waxaan tan u samaynaa annagoo kaashanayna DRC, UNHCR, iyo KRCS si aan ugala hadalno SGBV iyo arrimaha la xiriira, kuwaas oo si weyn ugu baahsan xeryaha.

Sual: Ma jiraa guddi waxbarashadeed oo loo sameeyay inay isku xiraan bulshada iyo hay'adaha? Yaa sidoo kale la shaqeeya bulshada si kor loogu qaado wacyigeelinta waxbarashada gabdhaha si aan ugu wargelin karno xaaladda hay'adaha?

Dhallinyarada, Xerada Dhagaxley

Jawaabta Hay'ada LWF: Haa, waxaan leennahay guddi aan la shaqeyno; iyagu waa xiriirkeena tooska ah ee bulshadda. Waxaan si dhaw ula shaqeynay ilaa horaantii Maarso ee sanadkaan inti aan dugsiyadayada xirmin. Waxay ahayd wicitaan adag maxaa yeelay waxaa jira lumis xiriirka ka dhexeeya hay'adaha iyo bulshada taas oo ay ugu wacan tahay duruufaha aan laga maarmi karin. Si kastaba ha noqotee, guddiga maareynta (BOM) ayaa waalidiinta kala shaqeynayay maaraynta ardayda wax ku barta guriga. Waxaan leenahay dugsi-guri oo aan ku yeelan karno macallimiin xuddun u ah oo ku nool blockyadda si ay u noqdaan ilaaliyeyaal iyo macallimiin ardayda wax barta.

Caqabaddaha COVID-19, waxaan ku nuuxnuuxsaneynaa dhaqdhaqaaqa xadidan, masaafada bulshada, iyo daryeel aad u fara badan marka loo eego qatarta keeni karta infekshinka. Waxaan isku dayeynaa inaan sameyno isku dheelitirnaan xasaasi ah si kuwa wax barta oo mashquul ugu ahaadaan isla waqtigaas inay caafimaad qabaan. Waxaan masuuliyada siiney guddiga maamulka (BOM) inta lagu gudajiray hormarinta barnaamijka si loo hubiyo in waalidiinta ay mas'uul ka noqdaan ardayda. Kaliya waalidiinta ayaa awooda inay si adag ula wareegaan ardayda inti ay guriga joogaan

Jawaabta Hay'ada Windle International: Waxaan u baahan nahay inaan abuurno wacyigelin iyo feejignaan, gaar ahaan waalidiinta hadda oo ah in gabadha guriga ay jogaan. Waa inaan hubinaa in bartayaashu ay ku hawlan yihiin maadama fasallada caadiga ah aysan jirin.

Sual: Gabdhuhu maka faa'iideystaan xawilaadaha lacagta si loo yareeyo nuglaantooda; sidee waxtar u leedahay? Haddey haa tahay, waa maxay shuruudaha lagu xusho ka-faa'iideystayaasha?

Dhaqdhaqaaqaha waxbarashada, xerada Xagardheer

Jawaabta Hay'ada LWF: Barnaamijka kaliya ee wareejinta lacageed ee aan haysanno hadda waa bartayaasha lixaadka la'a ee naafada ah ee dhibaato kala kulmo u safridda guriga ilaa dugsiga. Waxaa jira warbixino sheegaya xoog u sheegasho carruurta oo jidka ka lakulmaan. Wax ka qabashada ayaa, sidaadarteed, loogu talagalay in laga bixiyo gaadiid si loogu dhiirigeliyo inay dugsiga yimaadaan.

Jawaabta Hay'ada Windle International: Waxaan leenahay barnaamij wareejin lacag ah. Waxaan siinaa xoogaa lacag ah koox aad u nugul, ku dhawaad 1,300 gabdhood. Lacaag sinta waay jirtaay xitaa kahor Coronavirus. Ka dib markii uu dhacaay COVID-19, waxaan kor u qaadnay lacagtaa in yar; hadda waxay helaan KES3,000. Lacagta dheeraadka ah waxaa loogu talagalay in lagu yareeyo dhibatoyinka gabdhaha inta lagu jiro xilliyadan adag.

Sual: Gabdhaha iskooleyda waa lataageeri jiray laguna dhiirigelin jiray in ay wax bartaan. Taasi hada majirto. Waxaan ka codsan lahaa hayadaha in ay raadiyo iyo interneed siyaan gabdhaha sii loga cawiyo gabdhaha in ay waxbarashadooda si wataan xiligan ay guriyaha jogaan?

Jawaabta Hay'ada LWF: Waxaan leenahay meel la yiraahdo Eneza oo ay barteyaasha isticmaali karaan taleefonka gacanta, waana barnaamish bilaash ah. Waxay jirtay labadii bilood ee la soo dhaafay. Waxaan la shaqeyneynaa hawlgalayaasha si aan u aragno bal inaan kordhin karno. Dad badan oo bartayaal ah ayaa adeegsadhan.LWF waxey bixisaa qalaab sida buugaagta iyo qalimaanta. Casharadda raadiyaha ayaa sidoo kale hawada laga sii daayaa. Waxaa intaa dheer, waxaa jira aalado waxbarasho oo internetka ah sida shupavu iyo Eneza. Waa muhiim in bulshadu ka warqabto helitaanka aaladahaas.

Jawaabta Hay'ada Windle International: Waxaan haysannaa shaqaale ku jira xerooyinka kuwaas oo isku dubbaridaya wax bartayasha si ay u abaabulaan oo ula xiriiraan BOM iyo PTAs si carruurta ay u ogaadaan waxa aan sameyneyno. Qofkasta mahaysto raadiyaha. Sidaa darteed, waxaan u isticmaalnaa BOM iyo PTAs si aan ula xiriirno bulshadaa.

Sual: Ma jiraan goobo gaar uu ah gabdhaha iskuullada oo loogu talo galay si ay uga warbixin karaan wixii xad gudub ah oo ay la kulmaan ama caawimaad ka heli karan.

Gudoomiyaha, Dalladda dhalinyaro Ifo

Jawaabta Hay'ada LWF: Waxaan leenahay barnaamijka u doodista bulshada. Waxaan ka dooranaa ardayda fasalada 4-aad ilaa fasalka 8-aad inay noqdaan u doode arrimaha bulshada ee ilaalinta caruurta. Way adkeyd, gaar ahaan gabdhaha inay kiisaskooda u sheegaan hoggaamiyaasha bulshada maxaa yeelay wey xishoodeen iyo cabsi. Waxaan u adeegsaneynaa carruurta sidii aan ula xiriiri lahayn carruurta kale ama waxbartayaasha. Waxay abuuraan wacyigelin waxayna ka warbixiyaan kiisaska. Tan waa la heli karaa, waxayna ku shaqeysaa si wax ku ool ah.

Wixii su'aalo ah oo ku saabsan Qoraalkani ama dhibaatooyinka heysto bulshada Qaxootiga ah Fariintaadda nooga soo gudbi ama naga so wac nambarada kala ah 0795376912 / 0702374399